

Teresa Przybyłowska

Rudi Selih (Przewodniczący Stowarzyszenia Izb Adwokackich) : organizacja jugosłowiańskiej adwokatury

Palestra 29/3-4(327-328), 110-114

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kiem i składanie sobie życzeń. Wychy-
lono lampkę dobrego wina i podano
skromną, lecz wyszukaną przekąskę.

Nastrój był bardzo koleżeński, ser-
deczny i bezpośredni.

Koledzy seniorzy dali przykład swej
prężności i spójni ze środowiskiem
swych kolegów adwokatów.

adv. Zbigniew Dyka

Izba warszawska

UCHWAŁA

Podstawowej Organizacji Partyjnej PZPR przy Izbie Adwokackiej w Warszawie z dnia 19 grudnia 1984 r.

Podstawowa Organizacja Partyjna
przy Izbie Adwokackiej w Warszawie,
analizując sytuację w środowisku ad-
wokackim, stwierdza, że powoli nastę-
puje stabilizacja sytuacji politycznej
oraz wzrasta integracja tego środowi-
ska. Jednakże z niepokojem stwierdza
ona również, że — w odróżnieniu do
Okręgowej Rady Adwokackiej w War-
szawie — Prezydium Naczelnej Rady
Adwokackiej dotychczas nie wypracowa-
ło właściwej płaszczyzny współpracy
z organami władzy i administracji pań-
stwowej oraz z naczelnymi organami
organizacji społecznych i politycznych.
Sytuacja ta może doprowadzić, naszym
zdaniem, do wyizolowania środowiska

adwokackiego w sensie społecznym
i zawodowym. Adwokatura nie może
się znaleźć poza nurtem życia społecz-
nego w kraju z wszystkimi ewentual-
nie ujemnymi tego skutkami.

Dla zapobieżenia możliwości powsta-
nia takiej sytuacji postulujemy zorga-
nizowanie przez Wydział Administra-
cyjny KC PZPR ogólnokrajowej
narady aktywu partyjnego
adwokatury poświęconej analizie
funkcjonowania naczelných organów
adwokatury i podjęcia wspólnych kro-
ków politycznych, a następnie — sto-
sownie do wyników dokonanej oceny
na tej naradzie — do podjęcia odpo-
wiednich uchwał zmierzających do na-
prawienia powstałej sytuacji i omówie-
nia przygotowań do Nadzwyczajnego
Zjazdu Adwokatury, który to Zjazd w
możliwie najkrótszym czasie POP przy
Izbie Adwokackiej w Warszawie uwa-
ża za konieczny.

ADWOKATURA ZA GRANICĄ

1.

RUDI SELIH

(Przewodniczący Stowarzyszenia Izb Adwokackich)

Organizacja jugosłowiańskiej adwokatury

Można śmiało założyć, że forma, w jakiej każda adwokatura jest zorganizowana, w niemałym stopniu związana jest z historycznym, kulturalnym i narodowym dziedzictwem danego społeczeństwa. Obszar dzisiejszej Jugosławii był pokawałko-
wany między kilka krajów (królestwo Serbii, monarchia austro-węgierska, impe-
rium tureckie, królestwo Czarnogóry) i obejmował wiele narodów i narodowości
o odmiennych językach, religii i rozwoju kulturalnym. Zawód adwokata w nowo-

czesnym znaczeniu tego słowa uformował się i został wprowadzony już w XIX wieku, zgodnie zresztą z istniejącym wówczas ogólnym trendem w Europie. Ponieważ obszar dzisiejszej Jugosławii był podzielony między kilka krajów, zawód adwokata ukształtował się według sześciu odmiennych prawniczych systemów. Organizacja adwokatury rozwijała się odpowiednio do systemu politycznego i formy rządu tego kraju, do którego należała dana część terytorium. W ten sposób powstała w 1951 r. na przykład pierwsza Izba Adwokacka w Lublanie, a później odpowiednie organizacje adwokatów w Zagrzebiu, Belgradzie i Splicie.

I.

Po zakończeniu I wojny światowej i utworzeniu Jugosławii w 1918 r. powstały dla rozwoju organizacji adwokatury nowe warunki. Istniejące organizacje zacieśniały kontakty między sobą i zostały poczynione starania, aby osiągnąć następujące wspólne cele:

- a) branie udziału w międzynarodowej działalności, przede wszystkim w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Adwokackim (UIA),
- b) poprawienie legislacji w ogólności, a systemu społecznego i prawnego w szczególności,
- c) prowadzenie działalności związanej z obroną i poparciem dla ruchów postępowych i ich uczestników.

Na podstawie tzw. Aktu adwokatów zostało założone Stowarzyszenie Izb Adwokackich o zasięgu ogólnokrajowym. Założycielami tego Stowarzyszenia były nowo powstałe lub zreorganizowane Izby Adwokackie: w Belgradzie, Lublanie, Nowym Sadzie, Sarajewie, Skopje, Splicie i Zagrzebiu.

II

Obecna federalna organizacja adwokatury w Jugosławii jest rezultatem dokonanych w tym kraju fundamentalnych przemian: ustrojowo-państwowych, czego wyrazem było przejście od ustroju monarchii do federalnej republiki, oraz społeczno-politycznych po wprowadzeniu ustroju socjalistycznego po II wojnie światowej w 1945 r. Wspomniane Stowarzyszenie Izb Adwokackich o zasięgu ogólnokrajowym, czyli jugosłowiańskim zostało w czerwcu 1950 r. zreorganizowane i uformowane na nowo przez adwokatury następujących krajów: Bośni i Hercegowiny, Serbii, Słowenii, Wojwodiny. Dalszy rozwój kraju przyniósł zmiany także w dziedzinie ustroju adwokatury z chwilą, kiedy legislację dotyczącą adwokatury przekazano poszczególnym republikom autonomicznym. Ponieważ — jak wiadomo — Socjalistyczna Federacyjna Republika Jugosławii składa się z 6 republik (Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Macedonia, Czarnogóra, Serbia i Słowenia) i dwóch regionów autonomicznych (Wojwodina i Kosowo w obrębie republiki Serbii), przeto nastąpiło — w związku z powyższymi zmianami — powołanie do życia pod względem organizacyjnym adwokatury w Czarnogórze, a później w Kosowie, które dołączyły do istniejących już sześciu. W ten sposób Stowarzyszenie Izb Adwokackich o zasięgu ogólnokrajowym zostało jeszcze raz zreorganizowane, dostosowane do nowego ustawodawstwa i ujęte w postaci nowego statutu adwokatury. Warto w tym miejscu przytoczyć treść niektórych przepisów tego statutu, które przybliżą nam zorientowanie się w unormowaniach adwokatury jugosłowiańskiej:

Art. 1. Nazwa organizacji brzmi: Stowarzyszenie Republikańskich i Regionalnych Izb Adwokackich Jugosławii.

- Art. 2. Stowarzyszenie Republikańskich i Regionalnych Izb Adwokackich jest samorządną, dobrowolną organizacją republikańskich i regionalnych Izb Adwokackich Jugostawii.
Założycielami Stowarzyszenia są: Izba Adwokacka SR Bośni i Hercegowiny, Izba Adwokacka SR Czarnogóry, Izba Adwokacka SR Chorwacji, Izba Adwokacka SR Macedonii, Izba Adwokacka SR Słowenii, Izba Adwokacka Serbii i Izba Adwokacka SR Wojwodiny.
- Art. 3. Siedzibą Stowarzyszenia jest Belgrad. Pieczęć Stowarzyszenia jest okrągłą z wypisaną na niej nazwą Stowarzyszenia w językach serbsko-chorwackim, słoweńskim i macedońskim.
- Art. 4. Członkostwo w Stowarzyszeniu jest dobrowolne. Decyzja o przystąpieniu do Stowarzyszenia lub wystąpienia z niego jest podejmowana na zgromadzeniu ogólnym republikańskiej lub regionalnej izby adwokackiej.
- Art. 7. Organami Stowarzyszenia są:
- 1) Prezydium,
 - 2) Zjazd Przedstawicieli Izb Adwokackich,
 - 3) Komisja kontroli finansowej.
- Art. 9. Prezydium składa się z prezesów izb republikańskich i regionalnych będących członkami Stowarzyszenia. Administracyjno-wykonawcze organy izb wyznaczają zastępców swych przedstawicieli w Prezydium.
- Art. 10. Prezydium wybiera spośród członków Prezydium prezesa i jego zastępcę na okres jednego roku. Wybór prezesa i jego zastępcy odbywa się zawsze pod koniec roku.
- Art. 12. Prezydium podejmuje decyzje jednomyślnie lub większością głosów. Decyzje podjęte jednogłośnie są wiążące dla członków Stowarzyszenia, a decyzje podjęte większością głosów traktowane są jako zalecenia. Decyzje o zwołaniu konferencji podejmuje Prezydium z własnej inicjatywy lub na żądanie przynajmniej dwóch izb-członków Stowarzyszenia.
- Art. 16. Zjazd Przedstawicieli Izb Adwokackich omawia problemy ogólne dotyczące wszystkich izb-członków Stowarzyszenia.
- Art. 20. Dla omówienia problemów szczególnie ważnych dla wszystkich adwokatów jugostawiańskich można zwołać Zjazd Adwokatów Jugostawii, obejmujący adwokatów całego kraju. Decyzję o zwołaniu tego Zjazdu podejmuje Prezydium w porozumieniu z izbami adwokackimi-członkami Stowarzyszenia.
- Art. 29. Członkiem Stowarzyszenia może zostać Izba Adwokacka SAP Kosowo, jeśli zostanie tam utworzona i podejmie stosowną decyzję o przystąpieniu do Stowarzyszenia.
- Art. 30. Każda izba adwokacka-członek Stowarzyszenia może w każdej chwili wystąpić ze Stowarzyszenia na podstawie powziętej przez nią decyzji.
- Z postanowień omawianego statutu wynika, że w działalności swej Stowarzyszenie powinno przestrzegać następujących zasad:
- koordynacji interesów izb adwokackich, omawiania ogólnych problemów zawodu i troski o zachowanie i poprawę poziomu zawodowego, swobody, autonomii, niezależności i właściwości wykonywania zawodu,
 - równości republikańskich i regionalnych izb adwokackich niezależnie od tego, o jaką republikę lub region chodzi, oraz niezależnie od języka, liczby członków, wkładu finansowego itp. w Stowarzyszeniu,
 - jednomyślności przy podejmowaniu decyzji,
 - swobody w sprawie przystępowania i występowania ze Stowarzyszenia.
- Federalna organizacja adwokatury jugosłowiańskiej, jak wynika z podanego

wyżej pobieżnego przedstawienia, pozostaje w pełnej zgodzie z przepisami Konstytucji SFRJ, w myśl których Jugosławia jest państwem federalnym, obejmującym sześć republik i dwa regiony autonomiczne. Unormowania legislacyjne dotyczące adwokatury należą do właściwości poszczególnych republik i regionów, które w sposób niezależny i samorządny wydają przepisy w tej mierze.

W każdej republice lub regionie tworzy się zgodnie z przepisami prawa izbę adwokacką dla danego terytorium. Dziś istnieją w kraju wymienione niżej izby o następującym składzie osobowym (pod koniec 1983 r.):

1. Izba Adwokacka Bośni i Hercegowiny, w skład której wchodzi 365 adwokatów i 34 kandydatów,
2. Izba Adwokacka Czarnogóry, w skład której wchodzi 37 adwokatów i 9 kandydatów,
3. Izba Adwokacka Chorwacji, w skład której wchodzi 748 adwokatów i 175 kandydatów,
4. Izba Adwokacka Macedonii, w skład której wchodzi 208 adwokatów i 8 kandydatów,
5. Izba Adwokacka Słowenii, w skład której wchodzi 252 adwokatów i 21 kandydatów,
6. Izba Adwokacka Serbii, w skład której wchodzi 1.094 adwokatów i 210 kandydatów,
7. Izba Adwokacka Kosowa, w skład której wchodzi 74 adwokatów i 1 kandydat,
8. Izba Adwokacka Wojwodiny, w skład której wchodzi 358 adwokatów i 62 kandydatów.

III

Statut adwokatów jugosławińskich jest określony zarówno przez Federalną Konstytucję Jugosławii jak i przez republikańskie konstytucje, które stanowią, że pomoc prawna obywatelom powinna być zapewniona — jako niezależna usługa społeczna — przez adwokaturę oraz przez inne formy opieki prawnej. Ponieważ te inne formy opieki prawnej (sąd, prokuratura, związki zawodowe itp.) są elementami, które uzupełniają podstawową instytucję, jaką jest państwo, przeto adwokatura pozostaje w tym układzie zawodem niezależnym i autonomicznym. Ustawy republikańskie i regionalne (8 aktów) zgodnie z Konstytucją ujmują — jako podstawowe — następujące zasady ustroju adwokatury:

- samorządność adwokatury,
- niezależność izby adwokackiej, która nie podlega żadnej kontroli rządu,
- prawo izby do podejmowania niezależnej decyzji co do przynależności członków,
- ochrona tajemnicy zawodowej i zapewnienie immunitetu zawodowego,
- mandatowe członkostwo adwokatów w izbie adwokackiej,
- nieograniczona liczebność członków adwokatury.

Powyższe podstawowe zasady są jednolite w skali całego kraju. Ustawy republikańskie czy też regionalne mogą się różnić między sobą w niektórych tylko sprawach, jak np. co do wymaganego okresu szkolenia zawodowego jako warunku wstępnego dopuszczenia do zawodu (okres ten waha się od 1 do 5 lat), co do wymaganej powierzchni biurowej niezbędnej do pracy zawodowej, co do wymagań i zasad etyki i in.

Działając w takich zakreślonych ramach prawnych adwokatura może skutecznie wykonywać swe ważne obowiązki związane z rozwojem socjalistycznej demokracji.

Ochrona praw człowieka i praw obywatelskich ludu, praw socjalistycznych i samorządowych organizacji ma fundamentalne znaczenie dla czynionych w tym zakresie wysiłków przez republikę socjalistyczną.

Przełożyła z języka angielskiego
Teresa Przybyłowska

2.

Wizyta adwokacka w Budapeszcie

Na zaproszenie Prezydium Węgierskiej Krajowej Rady Adwokackiej przebywała w Budapeszcie delegacja Naczelnej Rady Adwokackiej poprzedniej kadencji w składzie: prof. dr Kazimierz Buchała — prezes NRA, adw. Jerzy Biejał — wiceprezes NRA, adw. Jan Czyżewski — dziekan Rady Adwokackiej w Lublinie, adw. Janina Kostarczyk-Gryszka — Z.A. Nr 11 w Krakowie.

Celem wizyty było zapoznanie się z zasadami organizacji i strukturą adwokatury na Węgrzech (ze szczególnym uwzględnieniem zasad funkcjonowania zespołów adwokackich i warunków wykonywania zawodu adwokata), wzajemna wymiana doświadczeń oraz poszerzenie i zacieśnienie kontaktów zawodowych, a także nawiązanie stałej wymiany turystycznej adwokatów polskich i węgierskich.

Delegacja Naczelnej Rady Adwokackiej złożyła wizytę w siedzibie Węgierskiej Krajowej Rady Adwokackiej, gdzie została niezwykle serdecznie przyjęta przez członków Prezydium Krajowej Rady Adwokackiej: prezesa — dra Laszló Kárpátiego, wiceprezesów — dra Adama Takátsa, dra Miklósa Udvardiego i dr Edit Röder oraz sekretarza — dra Józsefa Horvátha, z którymi odbyła rozmowy na tematy interesujące obie strony.

Następnie adwokaci polscy byli gośćmi Rady Adwokackiej w Budapeszcie, którą reprezentowali: dziekan — dr Jenő Horváth, sekretarz generalny — dr Attila Ferenczi oraz wicedziekan — dr Miklós Fülöp. Po rozmowach oficjalnych, w których kontynuowano wymianę poglądów na tematy zawodowe, węgierscy gospodarze pokazali nam nowoczesnie urządzoną i wspaniale wyposażoną bibliotekę Rady Adwokackiej, zawierającą obok niezwykle cennego zbioru starych druków i książek o wartości historycznej komplet książek prawniczych (podręczników, monografii, tekstów ustaw i komentarzy), a także pełny zbiór orzecznictwa Sądu Najwyższego, tak bardzo potrzebny w codziennej pracy zawodowej adwokata.

Rada Adwokacka w Budapeszcie szczyli się także posiadaniem Muzeum Adwokatury Węgierskiej, w którym zgromadzone są materiały i pamiątki związane z osobami i działalnością zawodową i polityczną najwybitniejszych adwokatów węgierskich XIX i XX wieku.

Program pobytu delegacji Naczelnej Rady Adwokackiej w Budapeszcie obejmował również wizytę w Ministerstwie Sprawiedliwości. W spotkaniu z adwokatami polskimi uczestniczyli: pierwszy wiceminister-sekretarz stanu dr Gyula Borics oraz dyrektor departamentu dr Gyula Pálmai, którzy w wyczerpujący sposób przedstawili nam problematykę przestępczości i metod jej zwalczania na Węgrzech, charakteryzując jej przyczyny na tle sytuacji społeczno-politycznej i gospodarczej kraju oraz strukturę popełnianych przestępstw. W rozmowie podkreślano,